

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона је члан 97. став 1. тачка 17. Устава Републике Србије којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује друге односе од интереса за Републику Србију, у складу са Уставом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Законом о Централној евиденцији стварних власника („Службени гласник РС”, бр. 41/18 и 91/19 -у даљем тексту: Закон) уређује се успостављање, садржина, основи евидентирања и начин вођења Централне евиденције стварних власника правних лица и других субјеката регистрованих у Републици Србији у складу са законом, као и друга питања од значаја за евидентирање стварних власника.

У циљу унапређења услова за отпочињање пословање, а у складу са мерама из Акционог плана Програма за унапређење позиције Републике Србије на ранг листи Светске банке о условима пословања-Doing Business за период 2020-2023. године, извршене су и измене и допуне Закона којима се прописује да се у случају оснивања Регистрованог субјекта електронским путем, оснивач сматра овлашћеним лицем за евидентирање података из члана 5. став 2. Закона (лично име, ЈМБГ, број пасоша и сл. као и основ за стицање својства стварног власника), чиме се омогућава да се истовремено са оснивањем Регистрованог субјекта изврши евидентирање стварног власника у Централну евиденцију. Уколико оснивач не искористи ову могућност, остаје обавеза лица које је овлашћено за заступање у Регистрованом субјекту да у року од 15 дана (члан 7. став 3. Закона) од дана наступања основа евидентирања из члана 6. тачка 1) овог закона, односно од оснивања Регистрованог субјекта евидентира стварног власника у Централну евиденцију, те с тим у вези остаје и његова одговорност за евидентирање података у прописаном року, за тачност података које је евидентирао, као и за чување одговарајућих, тачних и ажурних података и докумената на основу којих је евидентирао стварног власника.

Такође, Стратегијом за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2020-2024. године, односно Акционим планом за спровођење Стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма (2020-2022), Посебни циљ 2. Спречити уношење у финансијски и нефинансијски систем имовине за коју се сумња да је стечена кривичним делом или која је намењена финансирању тероризма или ширењу оружја за масовно уништење, односно унапредити откривање такве имовине уколико је већ у систему, Мера 2.2: Спречавање злоупотребе финансијског и нефинансијског сектора за сврхе прања новца, финансирања тероризма и ширења оружја за масовно уништење кроз мере познавања и праћења странке код обвезника, Активност 2.2.1 предвиђено је да се измени Закон о Централној евиденцији стварних власника и омогући оснивачима Регистрованих субјеката који се оснивају електронски у АПР да истовремено са подношењем електронске пријаве оснивања изврше евидентирање стварног власника у Централну евиденцију, као и да се са тим у вези развије, односно унапреди софтверска апликација Агенције за привредне регистре. Предвиђени рок за реализацију наведене активности је четврти квартал 2021. године.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона предложене су допуне члана 3. Закона којима се дефинише појам овлашћеног и одговорног лица у Регистрованом субјекту. Наиме, прописује се да је овлашћено лице у смислу овог закона оснивач у поступку оснивања Регистрованог субјекта електронским путем и лице које је овлашћено за заступање у

Регистрованом субјекту у свим другим случајевима. Такође, дефинише се и појам одговорног лица у Регистрованом субјекту у смислу овог закона, а имајући у виду да ће и оснивач у поступку оснивања Регистрованог субјекта електронским путем имати могућност да истовремено са оснивањем изврши евидентирање стварног власника, те се с тим у вези, у смислу овог закона сматра одговорним за тачност података које је евидентирао.

Чланом 2. Нацрта закона интервенише се у члану 7. Закона ради усаглашавања са допунама извршеним у члану 3. Закона. Тачније, с обзиром да ће оснивач у поступку оснивања Регистрованог субјекта електронским путем имати могућност да истовремено са оснивањем изврши евидентирање стварног власника, а уколико оснивач не искористи ову могућност, остаје обавеза лица које је овлашћено за заступање у Регистрованом субјекту да у року од 15 дана од дана наступања основа евидентирања, односно од оснивања Регистрованог субјекта евидентира стварног власника у Централну евиденцију.

Чланом 3. Нацрта закона извршене су измене у члану 14. став 2. Закона, а ради усаглашавања са допунама извршеним у члану 3. Закона. Наиме, како је допунама члана 3. предложено да се и оснивач у поступку оснивања Регистрованог субјекта електронским путем сматра овлашћеним, односно одговорним лицем, било је неопходно прецизирати да уколико оснивач не искористи ову могућност, остаје обавеза лица које је овлашћено за заступање у Регистрованом субјекту да у року од 15 дана (члан 7. став 3. Закона) од дана наступања основа евидентирања из члана 6. тачка 1) овог закона, односно од оснивања Регистрованог субјекта евидентира стварног власника у Централну евиденцију, те с тим у вези остаје и његова одговорност за евидентирање података у прописаном року, за тачност података које је евидентирао, као и за чување одговарајућих, тачних и ажурних података и докумената на основу којих је евидентирао стварног власника.

Чланом 4. Нацрта закона додаје се нови члан 14а којим се прописује прекршај у случају оснивања Регистрованог субјекта електронским путем. Тачније, како ће оснивач у поступку оснивања Регистрованог субјекта електронским путем имати могућност да истовремено са оснивањем изврши евидентирање стварног власника, било је неопходно прописати и његову одговорност за тачност података које је евидентирао.

Чланом 5. Нацрта закона предложено је да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а да почиње да се примењује по истеку рока од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТАВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За примену овог закона потребно је обезбедити средства у буџету Републике Србије у износу од 9.500.000,00 динара, и то у 2022. години.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. Одређивање проблема које овај закон треба да реши

Закон о Централној евиденцији стварних власника („Службени гласник РС”, бр. 41/18 и 91/19), којим се уређује успостављање, садржина, основи евидентирања и начин вођења Централне евиденције стварних власника правних лица и других субјеката регистрованих у Републици Србији у складу са законом, као и друга питања од значаја за евидентирање стварних власника, неопходно је изменити и допунити са циљем унапређења ранга Републике Србије у области унапређења услова пословања на листи Светске банке о условима пословања „Doing Business”.

Сходно наведеном, измене и допуне закона резултат су мера предвиђених Програмом за унапређење позиције Републике Србије на ранг листи Светске банке о условима пословања-Doing Business за период 2020-2023. године са Акционим планом.

У циљу унапређења услова за отпочињање пословање, а у складу са мерама из Акционог плана, извршене су и измене и допуне Закона којима се прописује да се у случају оснивања Регистрованог субјекта електронским путем, оснивач сматра овлашћеним лицем за евидентирање података из члана 5. став 2. Закона (лично име, ЈМБГ, број пасоша и сл. као и основ за стицање својства стварног власника), чиме се субјектима из члана 2. Закона (привредна друштва, задруге, огранке страних привредних друштава, пословна удружења и удружења, фондације и задужбине, установе, представништва страних привредних друштава, удружења, фондација и задужбина) који се оснивају електронским путем, омогућава да раније евидентирају податке о стварном власнику у Централну евиденцију стварних власника, без потребе да као до сада чекају да буду уписани у надлежни регистар, како би лице овлашћено за заступање Регистрованог субјекта могло да евидентира податке у Централну евиденцију. Уколико оснивач не искористи могућност да истовремено са оснивањем евидентира стварног власника, остаје обавеза лица које је овлашћено за заступање у Регистрованом субјекту да у року од 15 дана (члан 7. став 3. Закона) од дана наступања основа евидентирања из члана 6. тачка 1) овог закона, односно од оснивања Регистрованог субјекта евидентира стварног власника у Централну евиденцију, те с тим у вези остаје и његова одговорност за евидентирање података у прописаном року, за тачност података које је евидентирао, као и за чување одговарајућих, тачних и ажурних података и докумената на основу којих је евидентирао стварног власника.

На овај начин отклањају се и проблеми уочени у пракси, а који се односе на отварање рачуна код пословних банака. Наиме, пословне банке у пракси за отварање рачуна захтевају од клијената да стварни власник већ буде евидентиран у Централној евиденцији стварних власника.

2. Циљеви који се доношењем овог закона постижу

Кључни циљ који се жели постићи доношењем предложених измена и допуна важећег Закона остваривање напретка у области унапређења услова пословања, односно добијање максималног броја поена и побољшање ранга Републике Србије у овој области на листи Светске банке приликом израде наредног извештаја, а што је у складу са Програмом за унапређење позиције Републике Србије на ранг листи Светске банке о условима пословања-Doing Business за период 2020-2023. године са Акционим планом. Наиме, унапређења услова пословања је једна од области која је обухваћена Програмом за унапређење позиције Републике Србије на ранг листи Светске банке о условима пословања-Doing Business за период 2020-2023. године, те се у циљу остваривања напретка у овој области предлаже доношење овог закона.

Поред наведеног, циљ који ће се постићи усвајањем предложених решења је да се у једном кораку при електронском оснивању Регистрованих субјеката изврши упис у надлежни регистар и евидентира стварни власник у Централну евиденцију стварних власника, без потребе да као до сада чекају (нпр. пет радних дана за регистрацију оснивања друштва с ограниченом одговорношћу) да буду уписани у надлежни регистар, како би лице овлашћено за заступање Регистрованог субјекта могло да евидентира податке у Централну евиденцију.

Имајући у виду да се тренутно од свих Регистрованих субјеката, само друштва с ограниченом одговорношћу могу оснивати електронским путем, очекује се да у првој години примене ову могућност искористи око 10% Регистрованих субјеката, а када се уведе искључива електронска регистрација оснивања свих осталих Регистрованих

субјеката, очекује се да ће проценат истих који користе ову могућност бити знатно већи.

3. Друге могућности за решавање проблема

С обзиром на то да се овим законом одређују лица овлашћена за евидентирање података о стварном власнику у Централну евиденцију стварних власника, друге могућности за решавање проблема, не постоје.

4. Зашто је доношење овог закона најбоље за решавање проблема?

Као што је напред наведено, једино је изменама и допунама Закона било могуће предвидети одредбе којима би се допринело побољшању ранга Републике Србије на листи Светске банке о условима пословања-Doing Business. Сходно томе, доношење закона ради реализације напред изнетих циљева, јесте једини начин за решавање проблема.

5. На кога ће и како утицати решења предложена у овом закону

Предложена решења позитивно ће утицати на све субјекте из члана 2. Закона (привредна друштва, задруге, огранке страних привредних друштава, пословна удружења и удружења, фондације и задужбине, установе, представништва страних привредних друштава, удружења, фондација и задужбина) који се оснивају електронским путем, јер ће у једном кораку моћи да изврше упис у надлежни регистар и евидентирају стварног власника у Централну евиденцију стварних власника, чиме ће се отклонити и проблеми уочени у пракси, а који се односе на отварање рачуна код пословних банака, које од клијента за отварање рачуна захтевају да стварни власник већ буде евидентиран у Централној евиденцији стварних власника.

6. Трошкови које ће примена овог закона изазвати код грађана и привреде, посебно малих и средњих предузећа

Примена предложених законских решења неће изазвати трошкове код грађана и привреде (ни код малих и средњих привредних друштава).

7. Да ли позитивни ефекти оправдавају трошкове?

Позитивни ефекти оправдавају трошкове имајући у виду да је напред наведено да примена предложених законских решења неће изазвати трошкове за привреду, с обзиром да се не уводе нове додатне обавезе које захтевају плаћање накнада.

Поред тога, овај закон ће субјектима из члана 2. Закона (привредна друштва, задруге, огранке страних привредних друштава, пословна удружења и удружења, фондације и задужбине, установе, представништва страних привредних друштава, удружења, фондација и задужбина) који се оснивају електронским путем, омогућити да раније евидентирају податке о стварном власнику у Централну евиденцију стварних власника, без потребе да као до сада чекају да буду уписани у надлежни регистар, како би лице овлашћено за заступање Регистрованог субјекта могло да евидентира податке у Централну евиденцију.

На овај начин отклањају се и проблеми уочени у пракси, а који се односе на отварање рачуна код пословних банака. Наиме, пословне банке у пракси за отварање

рачуна захтевају од клијената да стварни власник већ буде евидентиран у Централној евиденцији стварних власника.

8. Да ли овај закон подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Овај закон неће непосредно утицати на стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију, али ће допринети побољшању услова за отпочињање пословања.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове?

С обзиром да се закон доноси по хитном поступку, а ради остваривање напретка Републике Србије у области унапређења услова пословања, односно добијање максималног броја поена и побољшање ранга Републике Србије у овој области на листи Светске банке приликом израде наредног извештаја, други субјекти нису учествовали у припреми овог закона.

10. Које ће мере бити предузете да би се остварили разлози доношења овог закона?

У циљу остварења разлога доношења овог закона, биће уложено 15.000.000 динара у унапређење и одржавање софтвера Агенција за привредне регистре која води Централну евиденцију стварних власника.

Министарство привреде ће у сарадњи са свим релевантним субјектима, као што су: Управа за спречавање прања новца, Народна банка Србије, Агенција за привредне регистре, Пореска управа, јавно тужилаштво, Привредна комора, привредна асоцијација домаћих и страних инвеститора, организација цивилног друштва и заинтересовани Регистровани субјекти, као и до сада, спроводити све потребне мере у наставку спровођења овог закона, а у циљу побољшања система откривања и спречавању прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији.

VI. ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ЦЕНТРАЛНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ СТВАРНИХ ВЛАСНИКА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ, ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ

Значење појмова

Члан 3.

Поједини појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) Централна евиденција је јавна, јединствена, централна, електронска база података о физичким лицима која су стварни власници Регистрованог субјекта;

2) евидентирање је упис, промена или брисање података који су овим законом и другим прописима одређени као предмет евидентирања у Централној евиденцији;

2А) ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ ЈЕ:

(1) ОСНИВАЧ У ПОСТУПКУ ОСНИВАЊА РЕГИСТРОВАНОГ СУБЈЕКТА ЕЛЕКТРОНСКИМ ПУТЕМ;

(2) ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ ОВЛАШЋЕНО ЗА ЗАСТУПАЊЕ У РЕГИСТРОВАНОМ СУБЈЕКТУ У СВИМ ДРУГИМ СЛУЧАЈЕВИМА;

2Б) ОДГОВОРНО ЛИЦЕ У РЕГИСТРОВАНОМ СУБЈЕКТУ У СМISЛУ ОВОГ ЗАКОНА ЈЕ ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ ИЗ ТАЧКЕ 2А) ОВОГ СТАВА;

3) стварни власник Регистрованог субјекта јесте:

(1) физичко лице, које је посредно или непосредно ималац 25% или више удела, акција, права гласа или других права, на основу којих учествује у управљању

Регистрованим субјектом, односно учествује у капиталу Регистрованог субјекта са 25% или више удела;

(2) физичко лице које посредно или непосредно има преовлађујући утицај на вођење послова и доношење одлука;

(3) физичко лице, које Регистрованом субјекту посредно обезбеди или обезбеђује средства и по том основу битно утиче на доношење одлука органа управљања Регистрованог субјекта приликом одлучивања о финансирању и пословању;

(4) физичко лице које је оснивач, повереник, заштитник, корисник ако је одређен, као и лице које има доминантан положај у управљању трстом, односно у другом лицу страног права;

(5) физичко лице које је регистровано за заступање задруга, удружења, фондација, задужбина и установа, ако овлашћено лице за заступање није пријавило друго физичко лице као стварног власника.

Изузетно, ако није могуће одредити физичко лице из става 1. тачка 3) подтач. (1)-(4) овог члана на начин како је то прописано, стварни власник Регистрованог субјекта је физичко лице које је регистровано за заступање, односно које је регистровано као члан органа тог субјекта.

Други појмови који се употребљавају у овом закону, а који нису дефинисани у ставу 1. овог члана, имају значење дефинисано посебним законима.

Начин вођења Централне евиденције

Члан 7.

Евидентирање података у Централну евиденцију врши:

1) регистратор, на основу преузетих података од надлежних државних органа о Регистрованом субјекту из члана 5. став 1. овог закона;

~~2) лице које је овлашћено за заступање у Регистрованом субјекту (у даљем тексту: овлашћено лице), и то података из члана 5. став 2. овог закона~~ ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ, И ТО ПОДАТАКА ИЗ ЧЛАНА 5. СТАВ 2. ОВОГ ЗАКОНА.

Регистратор је дужан да преузме податке најкасније у року од два радна дана од дана наступања промене података, односно од пријема обавештења о насталој промени добијеног од стране надлежног државног органа.

ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ ИЗ ЧЛАНА 3. СТАВ 1. ТАЧКА 2А) ПОДТАЧКА (1) ОВОГ ЗАКОНА ЕВИДЕНТИРАЊЕ У ЦЕНТРАЛНУ ЕВИДЕНЦИЈУ ВРШИ ПОСРЕДНО ПУТЕМ КОРИСНИЧКЕ АПЛИКАЦИЈЕ ЗА ПРИЈЕМ ЕЛЕКТРОНСКЕ ПРИЈАВЕ ЗА ОСНИВАЊЕ РЕГИСТРОВАНИХ СУБЈЕКТА.

Овлашћено лице ИЗ ЧЛАНА 3. СТАВ 1. ТАЧКА 2А) ПОДТАЧКА (2) ОВОГ ЗАКОНА је дужно да евидентира податке у Централној евиденцији, најкасније у року од 15 дана од дана наступања основа евидентирања из члана 6. овог закона.

Агенција је дужна да овлашћеном лицу омогући несметан приступ Централној евиденцији ради евидентирања података преко интернет стране (портала) Агенције.

Овлашћено лице врши евидентирање и исправку евидентираних података уз употребу квалификованог сертификата за електронски потпис.

Приступ интернет страни (порталу) и начин њеног коришћења одређује Агенција.

Прекршаји

Члан 14.

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај Регистровани субјект - правно лице:

1) ако не изврши евидентирање података о стварном власнику Регистрованог субјекта у Централној евиденцији у року прописаном у члану 7. став 3. овог закона од дана наступања основа евидентирања из члана 6. тачка 1) овог закона;

2) ако не изврши евидентирање података о стварном власнику Регистрованог субјекта у Централној евиденцији у року прописаном у члану 7. став 3. овог закона од дана наступања основа евидентирања из члана 6. тачка 2) овог закона;

3) ако у Централну евиденцију није евидентирао тачне податке;

4) који нема, односно не чува одговарајуће, тачне и ажурне податке и документа на основу којих је евидентирао стварног власника Регистрованог субјекта (члан 10. став 2);

5) ако не изврши евидентирање података о стварном власнику Регистрованог субјекта у Централној евиденцији до 31. јануара 2020. године.

~~За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у Регистрованом субјекту – правном лицу новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.~~

НОВЧАНОМ КАЗНОМ ОД 50.000 ДО 150.000 ДИНАРА КАЗНИЋЕ СЕ ОДГОВОРНО ЛИЦЕ ИЗ ЧЛАНА 3. СТАВ 1. ТАЧКА 2А) ПОДТАЧКА (2) ОВОГ ЗАКОНА У РЕГИСТРОВАНОМ СУБЈЕКТУ - ПРАВНОМ ЛИЦУ ЗА ПРЕКРШАЈ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА.

ПРЕКРШАЈ У СЛУЧАЈУ ОСНИВАЊА РЕГИСТРОВАНОГ СУБЈЕКТА ЕЛЕКТРОНСКИМ ПУТЕМ

ЧЛАН 14А

НОВЧАНОМ КАЗНОМ ОД 500.000 ДО 2.000.000 ДИНАРА КАЗНИЋЕ СЕ ЗА ПРЕКРШАЈ РЕГИСТРОВАНИ СУБЈЕКТ - ПРАВНО ЛИЦЕ, АКО У ПОСТУПКУ ОСНИВАЊА РЕГИСТРОВАНОГ СУБЈЕКТА ЕЛЕКТРОНСКИМ ПУТЕМ У ЦЕНТРАЛНУ ЕВИДЕНЦИЈУ НИЈЕ ЕВИДЕНТИРАО ТАЧНЕ ПОДАТКЕ.

НОВЧАНОМ КАЗНОМ ОД 50.000 ДО 150.000 ДИНАРА КАЗНИЋЕ СЕ ОДГОВОРНО ЛИЦЕ ИЗ ЧЛАНА 3. СТАВ 1. ТАЧКА 2А) ПОДТАЧКА (1) ОВОГ ЗАКОНА У РЕГИСТРОВАНОМ СУБЈЕКТУ - ПРАВНОМ ЛИЦУ ЗА ПРЕКРШАЈ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА.

ЧЛАН 5.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”, А ПОЧИЊЕ ДА СЕ ПРИМЕЊУЈЕ ПО ИСТЕКУ РОКА ОД 18 МЕСЕЦИ ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.